

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Ndz/1/2014
Identifikačné číslo spisu:	8013201123
Dátum vydania rozhodnutia:	12.08.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Milan Morava
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:8013201123.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa Ing. S. C., bytom v S., K. XX, proti odporcovi Okresnému úradu Poprad, so sídlom v Poprade, Partizánska 690/87, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu z 24. novembra 2011, č.j. 2011/526/2782-RV, o námietke zaujatosti sudkyne vznesenej navrhovateľom, takto

rozhodol:

Sudkyňa Krajského súdu v Prešove JUDr. Eva Sláviková n i e j e v y l ú č e n á z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp.zn. 6Sp/33/2013.

Odôvodnenie

Opravným prostriedkom podaným na Krajskom súde v Košiciach cestou vtedy ešte Obvodného pozemkového úradu Poprad domáha preskúmania zákonnosti rozhodnutia odporcu, ktorým bolo rozhodnuté o tom, že navrhovateľ spĺňa podmienku oprávnenej osoby podľa § 2 ods. 2 písm. c/ a nároku podľa § 3 ods. 1 písm. m/ zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 503/2003 Z.z.") a o tom, že sa mu ako oprávnenej osobe nenavracia vlastníctvo, ani sa mu neposkytuje náhrada za nehnuteľnosti v rozhodnutí uvedené.

Uznesením zo 7. novembra 2013, č. k. 3Sp/4/2012-23 Krajský súd v Košiciach postúpil vec z dôvodu miestnej nepríslušnosti Krajskému súde v Prešove (ďalej len „krajský súd"), na ktorý súd vec došla 17. decembra 2013 a je vedená pod sp.zn. 6Sp/33/2013.

Na pojednávaní vo veci konanom 12. marca 2014 vzniesol navrhovateľ námietku zaujatosti voči sudkyňi krajského súdu námietku zaujatosti s tým, že jej dôvody v krátkej lehote súdu predloží. Z tohto dôvodu požiadal o odročenie pojednávania do rozhodnutia o vznesenej námietke. Krajský súd tejto jeho žiadosti vyhovel a pojednávanie odročil.

Z dôvodu pasivity navrhovateľa ho krajský súd uznesením z 2. mája 2014, č.k. 6Sp/33/2013-36 vyzval, aby oznámil, či na vznesenej námietke zaujatosti trvá a súčasne, aby túto riadne odôvodnil s uvedením

tiež času, kedy sa o dôvodoch, pre ktoré zaujatosť sudkyne namieta, dozvedel. Uznesenie bolo navrhovateľovi doručené 20. mája 2014.

Podaním z 2. júna 2014 došlým krajskému súdu 12. júna 2014 navrhovateľ doplnil dôvody námietky zaujatosti voči sudkyňi JUDr. Eve Slávikovej.

Namietal postup Krajského súdu v Košiciach, ktorý až po jeden a pol roku od nápadu postúpil vec navrhovateľa pôvodne uňho vedenú pod sp.zn. 3Sp/4/2012 Krajskému súdu v Prešove, pričom pred postúpením s navrhovateľom konal - vyzval ho uznesením z 15. marca 2013, č.k. 3Sp/4/2012-15 na doplnenie jeho podania (opravného prostriedku).

Následne navrhovateľ v námietke zaujatosti uviedol, že mu bolo doručené predvolanie na pojednávanie konané už krajským súdom, vytýčené na 12. marca 2014 o 9.00hod., pričom mu nebolo doručené potvrdenie o prijatí návrhu na konanie a oznámenie o pridelení veci JUDr. Eve Slávikovej.

Namietal nezrovnalosti v zápisnici z pojednávania so skutočným stavom, kedy sa pojednávanie podľa slov navrhovateľa začalo o 9.10hod. a bolo ukončené pred 10.30 hod. (nie ako uvádza zápisnica o 9.30 hod.). Dodal, že krajský súd pojednával bez toho, aby mal na pojednávaní k dispozícii kompletný administratívny spis, sudkyňa nebola na pojednávanie riadne pripravená, keďže v jeho priebehu dožiadavala listiny, navrhovateľovi nebolo zaslané vyjadrenie odporcu k podanému opravnému prostriedku. Poukázal tiež na to, že odporca, resp. jeho zástupca, sa na pojednávaní nevyjadril ku žiadnej zo skutočností, sudkyňa sa naňho neobrátila so žiadnou otázkou.

Zdôraznil, že od samého začiatku sudkyňa vystupovala na navrhovateľa podráždene, zjavne zaujato, citujúc (parafrázujúc) ju slovami: „žaloba (opravný prostriedok) sú len všeobecné frázy" a „na čo ste vlastne podali žalobu?". Tieto vyjadrenie má navrhovateľ za neprípustné prejudikovanie rozhodnutia bez vykonania dokazovania.

Ďalej navrhovateľ namietal, že, na rozdiel od diktátu urobeného sudkyňou počas pojednávania, jeho námietka sa netýka len okolností spočívajúcich v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci, pričom ďalšie skutočnosti, ktoré uviedol, sa v prepise z pojednávania nenachádzajú.

Poukázal následne na § 15a ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP"), čl. 36 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústavy") a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, nakoľko mal za to, že u konajúcej sudkyne je zjavná prítomnosť predsudku (zaujatosti).

Vznesenú námietku zaujatosti sa sudkyňa JUDr. Eva Sláviková označila vo svojom písomnom vyjadrení za nedôvodnú, tvrdenie navrhovateľa vo vzťahu k začatiu a skončeniu pojednávania konaného 12. marca 2013 za nepravdivé, tvrdenie ohľadom nekompletnosti spisového materiálu za neopodstatnené. Uviedla, že priebeh pojednávania je zaznamenaný v zápisnici a tvrdenia navrhovateľa, vrátane poukazu na otázky, ktoré mu počas pojednávania mala klásť, sú nepravdivé, jednoznačne odmietla tvrdenie navrhovateľa, že by bola vyslovila názor, ako mieni vo veci rozhodnúť. Čo sa týka nevypočutia odporcu, resp. jeho povereného zástupcu v konaní, k tomuto nepristúpila, pretože vo veci bola vznesená námietka zaujatosti pred tým, ako k tomuto výsluchu mohla pristúpiť.

V predmetnej veci sa necíti byť zaujatá, ani čo do vzťahu k predmetu konania, ani k účastníkom konania, ktorých nepozná. Dodala však, že jej objektívny postoj k navrhovateľovi bol jeho doterajšími vyjadreniami v konaní narušený.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd") ako súd rozhodujúci podľa § 16 ods. 1, veta druhá OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP o tom, či je sudca vylúčený, po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu včítane spisu Krajského súdu v Prešove sp.zn. 6Sp/33/2013 dospel k záveru, že námietka zaujatosti nemá oporu v zákone ani v judikatúre súdov včítane Európskeho súdu pre

ľudské práva.

Podľa § 14 ods. 1 OSP sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Predpokladom skutočného uplatnenia zásady rovnosti účastníkov v konaní a zaistenia záruk správneho a spravodlivého rozhodnutia je, aby v konaní konal a rozhodoval sudca nezaujatý, ktorý nie je v žiadnom osobnom vzťahu k účastníkom a k ich zástupcom, a ktorý nie je žiadnym spôsobom zainteresovaný na výsledku konania. V súlade s tým zákon vo vyššie citovanom ustanovení § 14 ods. 1 OSP konštruuje ako dôvody vylúčenia sudcu sudcov pomer k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom. Zákon zakladá vylúčenie sudcu na existencii určitého dôvodu vymedzeného takými konkrétne označenými a zistenými skutočnosťami, vo svetle ktorých sa javí sudcova nezaujatosť pochybnou. Vylučuje sa tým subjektívny pohľad na vylúčenie sudcu; na to, aby bol sudca vylúčený, nemôžu postačovať pocity účastníka o tom, že možno mať pochybnosti o nezaujatosti sudcu, ale musí byť zistený dôvod, z ktorého vyplýva, že možno pochybovať o sudcovej nezaujatosti. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Piersach v. Belgicko - rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. októbra 1982).

Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť (k tomu pozri napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. III. ÚS 16/00). Nestrannosť sudcu je zvyčajne definovaná ako „absencia predsudku alebo zaujatosti v konkrétnej veci“.

V zmysle stabilizovanej judikatúry súdov Slovenskej republiky ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva objektívna nestrannosť sa nikdy neposudzuje podľa subjektívneho hľadiska účastníka alebo sudcu, ale podľa vonkajších objektívnych skutočností. Platí tu tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán.

Vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci možno len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo. Z vyššie uvedeného vychádza aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti sudcu, zahrňujúce osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností o zaujatosti sudcu (napr. Saraiva de Carvalho proti Portugalsku, 1994, Gautrin a ďalší proti Francúzsku, 1998). Preto k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania vecí môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranne rozhodovať (nález Ústavného súdu Českej republiky sp.zn. II. ÚS 105/01, Sbírka nálezů a usnesení ÚS ČR, sv. 23, nález č. 98, str. 11).

Sudcov pomer k účastníkom alebo ich zástupcom môže byť založený predovšetkým na príbuzenskom alebo jemu obdobnom vzťahu, ktorému na roveň môže v konkrétnom prípade stáť vzťah priateľský či naopak zjavne nepriateľský. Do úvahy prichádza i vzťah ekonomickej závislosti.

K záveru o tom, že sudca je vylúčený, nie je sice potrebné, aby bolo preukázané, že je zaujatý; postačuje, ak možno mať so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom pochybnosti o jeho nezaujatosti.

O takýto prípad sa však v danej veci napriek úvahám navrhovateľa nejedná.

Najvyšší súd dodáva, že okolnosti uvádzané navrhovateľom ako zakladajúce dôvodnú pochybnosť o nezaujatosti sudkyne JUDr. Evy Slávikovej, jednak vôbec nesúvisia s konaním na krajskom súde, ale s postupom Krajského súdu v Košiciach, ktoré namietaná sudkyňa nemala ako ovplyvniť. Následné výhrady navrhovateľa voči postupu sudkyne na pojednávaní, sú okolnosťami, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach, a nie sú dôvodom na vylúčenie sudkyne (§ 14 ods. 3 OSP).

Citované zákonné ustanovenie § 14 ods. 3 OSP výslovne vylučuje, aby by dôvodom na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí boli okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci. S účinnosťou od 15. októbra 2008 sa rozšírilo negatívne vymedzenie okolností, na ktoré súd neprihliada pri rozhodovaní o vylúčení sudcu tak, že ako dôvod pochybnosti o sudcovej nezaujatosti bol vylúčený dôvod spájaný s jeho rozhodovaním v iných veciach.

V námietke zaujatosti preto účastník nemôže ako dôvod použiť nielen okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci ale od 15. októbra 2008 ani okolnosti spočívajúce v rozhodnutí v inej veci.

Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení, konštantnej judikatúry a zásad Najvyšší súd Slovenskej republiky v danej veci nemohol považovať dôvody, ktoré uviedol navrhovateľ vo svojom podaní z 2. júna 2014, za dôvody pre vylúčenie JUDr. Evy Slávikovej, sudkyne Krajského súdu v Prešove, z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na tomto súde pod sp.zn. 6Sp/33/2013.

V danom prípade navrhovateľ neuviedol žiadnu okolnosť, ktorá by mohla vyvolať pochybnosti nezaujatosti tejto sudkyne, pričom takáto nevyplýva ani z jej vyjadrenia. Pokiaľ ide o narušenie objektívneho postoja k navrhovateľovi na základe jeho vyjadrení v konaní, najvyšší súd tejto okolnosti neprisuduje váhu, pretože námietky účastníkov voči postupu súdu, formulované aj agresívnejším spôsobom, sú, žiaľ, súčasťou práce sudcu a je jeho profesionálnou povinnosťou sa nad ne povzniesť a vec navrhovateľa prejednať a rozhodnúť v súlade so zákonom.

V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky taktiež dáva do pozornosti navrhovateľa, že základného práva účastníka konania na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy je možné sa na súde domáhať zákonom stanoveným spôsobom, čo taktiež znamená, že pre úspešné uplatnenie nároku (práva) musí mať tento nárok oporu v hmotnom práve a musí byť uplatnený spôsobom zodpovedajúcim právu procesnému a že v zmysle § 101 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP sú účastníci konania povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne (čo znamená tiež zrozumiteľne) opíšu všetky potrebné skutočnosti, označia dôkazné prostriedky a že dbajú na pokyny súdu. V zmysle zásady, ktorá platila už v rímskom práve a podľa ktorej „práva patria len bdelym“ („vigilantibus iura scripta sunt“), je predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva adekvátne bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením či zanedbaním môžu strácať, čo platí nielen o využívaní práv vyplývajúcich z hmotnoprávných predpisov ale aj o využívaní zákonných práv procesných, včítane rešpektovaní príslušných procesných ustanovení.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.